

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

LOs yttrande över Remiss angående Rätt förutsättningar för sjukskrivning SOU 2023 nr 48

LO har beretts möjlighet att lämna synpunkter på de förslag som framgår av SOU 2023:48 *Rätt förutsättningar för sjukskrivning*. Remissvaret inleds med LOs övergripande och principiella syn på utredningens uppdrag och slutsatser för att därefter lyfta valda förslag från utredningen som LO särskilt vill kommentera. Där LO ej har lämnat synpunkter delar LO utredningens bedömningar och förslag.

Sammanfattning av LOs ståndpunkter

- LOs uppfattning är att den behandlade läkarens roll och status i sjukskrivningsprocessen ska stärkas och att den behandlande läkarens bedömning i dag väger för lätt.
- LO anser att sjukförsäkringens legitimitetsproblem uppstår på grund av nuvarande lagstiftning, inte på grund av utformningen av läkarintyget. Det finns brister i själva lagstiftningen och Försäkringskassans tillämpning av lagen. LO vill betona att sjukskrivning, och rätten till sjukpenning, måste utgå från en realistisk arbetsförmågebedömning. Bedömningen måste väga in att individer har en varierande omställningsförmåga exempelvis beroende på utbildning, bosättningsförhållande och ålder. Den enskilde ska fullt ut vara försäkrad i befintligt skick och i relation till faktiskt existerande arbeten.
- LO är positiv till förslaget om förenklade läkarintyg i korta sjukskrivningar, förutsatt att handläggningstiderna för de längre sjukfallen inte påverkas negativt.
- LO är försiktigt positiv till att det skapas bättre förutsättningar för effektiv informationsöverföring mellan vården, arbetsgivaren, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Detta under förutsättning att det alltid sker med den försäkrades godkännande.
- LO stödjer förslaget om att utreda möjligheten för den sjukskrivne att pröva att arbeta med bibehållen sjukpenning. LO vill dock lyfta att provperioden ska vara del av rehabiliteringen, och inte får

användas som underlag av Försäkringskassan i bedömningen av rätten till sjukpenning.

- LO delar utredningens bedömning om att det finns behov av att vidta åtgärder för att säkerställa att kvalitetssäkrad företagshälsovård anlitas. LO anser att företagshälsovård ska vara obligatorisk och kvalitetssäkrad.

LOs övergripande syn på utredningens uppdrag och slutsatser

Utredningen tillsattes för att analysera orsakerna till att sjukskrivande läkare och Försäkringskassan i vissa fall gör olika bedömningar av arbetsförmågans nedsättning och om läkarens bedömning därmed behöver ges större tyngd i sjukpenningärenden. Vid behov fanns det möjlighet för utredningen att lämna nödvändiga författningsförslag. LO kan tyvärr konstatera att utredningen varken problematiserat läkarintygets roll kopplat till lagstiftningen, eller lämnat författningsförslag på hur läkarens roll ska stärkas.

Det finns brister i själva lagstiftningen och Försäkringskassans tillämpning av lagen. LOs uppfattning är att den behandlande läkarens roll och status i sjukskrivningsprocessen ska stärkas och att den behandlande läkarens bedömning i dag väger för lätt. LO vill betona att sjukskrivningen, och rätten till sjukpenning, måste utgå från en realistisk arbetsförmågebedömning. Bedömningen måste väga in att individer har olika omställningsförmåga beroende på exempelvis utbildning, bosättningsförhållande och ålder. Omställningskraven behöver vara realistiska och föregås av individuellt anpassat omställningsstöd. Den enskilde ska fullt ut vara försäkrad i befintligt skick och arbetsförmågan ska bedömas i relation till faktiskt existerande arbeten. LO menar att de problem som utredningen anser finns kopplat till otydligheter i läkarintyget snarare handlar om att bedömningen av den sjukskrivnes arbetsförmåga sker mot en fiktiv arbetsmarknad.

LO anser att det är viktigt att det finns möjligheter för Försäkringskassan att underkänna felaktiga underlag i sjukskrivningsprocessen. Därför bör det finnas någon form av kontrollfunktion för att säkerställa att läkarintyg är riktiga. LO anser att brott mot välfärdssystemen riskerar att urholka tilliten till systemen och hota förtroendet för välfärdssamhället. För att upprätthålla legitimiteten och för att uppfattas som trovärdiga och rättvisa krävs att rätt ersättning kommer rätt person till del. Det är av yttersta vikt att våra gemensamma transfereringssystem används till det de är avsedda för.

Utredningens förslag

Förenklat intyg i korta sjukskrivningar

LO är positiv till förslaget att Försäkringskassan i samråd med Socialstyrelsen bör utreda hur intygen kan förenklas i förväntat korta sjukskrivningar. LO vill dock lyfta att förenklade intyg vid korta sjukskrivningar inte får ske på bekostnad av handläggningstiderna för de längre sjukfallen.

Skapa förutsättningar för effektiva digitala informationskanaler mellan aktörerna

LO är försiktigt positiv till förslaget om att utveckla en effektivare informationsöverföring mellan hälso- och sjukvården, arbetsgivaren, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Det behöver skapas en tydligare samordning kring den försäkrade, där fokus är på rehabilitering. Samtidigt måste integritetsaspekten beaktas då det är viktigt att respekten för den sjukskrivnes personliga omständigheter upprätthålls gentemot arbetsgivaren. Det kan finnas uppgifter som en arbetsgivare inte behöver veta om en anställd. Därför måste informationsutbyte mellan aktörerna runt den försäkrade ske med hennes eller hans godkännande.

Prövning av förutsättningar att återgå i arbete

LO stödjer förslaget att regeringen bör utreda om och hur en metod kan utformas som innebär möjlighet för den försäkrade att pröva att arbeta med bibehållen sjukpenning under en begränsad tid i syfte att förkorta sjukskrivningen. LO vill lyfta att förslaget behöver förtydliga vad som menas med prövning av förutsättningar att återgå i arbete. Proverperioden bör vara en del i det rehabiliterande arbetet, och får inte användas av Försäkringskassan som underlag i bedömningen av arbetsförmågan. Fokus ska vara på återgång i arbete och anpassning, inte rätten till ersättning.

Kvalitetssäker företagshälsovård

LO delar utredningens bedömning om att det finns behov av att vidta åtgärder för att säkerställa att kvalitetssäkrad företagshälsovård anlitas i en utsträckning som motsvarar det faktiska behovet. Företagshälsovård är idag ojämnt fördelat och både kompetens och tillgång till Företagshälsovården behöver stärkas. LO anser företagshälsovården ska vara obligatorisk och kvalitetssäkrad.

Avslutning

Avslutningsvis vill LO framföra att en viktig funktion av läkarintyget är att underlätta för en fungerande samverkan mellan Försäkringskassan, den försäkrade, arbetsgivaren och vården. LOs medlemsförbund vittnar om att det idag finns stora brister i samverkan mellan berörda aktörer kring den försäkrades förmågor och möjligheterna på arbetsplatsen. Rutiner för

gemensam samling skulle innebära bättre förutsättningar att hitta fungerande vägar för den sjukskrivne. Det är snarare där som lösningarna bör sökas – med realistiska omställningskrav och individuellt anpassat omställningsstöd - än att fokusera på läkarintygets utformning.

LO anser att det är bekymmersamt att utredningen inte har tagit tillfälle att problematisera både individbegreppet och bedömningen mot en fiktiv arbetsmarknad. Det vill säga, att den försäkrades omställningsförmåga beror på exempelvis utbildning, bosättningsförhållande och ålder. Arbetsförmågan bör bedömas i relation till faktiskt existerande arbeten. Lagstiftningens utformning utgör ett systemfel och utredningens förslag kommer inte lösa det problemet. Frågan är större än den enskilde handläggaren på Försäkringskassan och läkarintygets utformning. Man måste titta på det grundläggande felet i systemet: lagstiftningen och således rehabiliteringskedjan.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Susanna Gideonsson

Isabella Selling
Handläggare